

Romano hangos

15, Kč

ROMSKÝ HLAS – ČTRNÁCTIDENÍK ROMŮ V ČESKÉ REPUBLICCE

ROČNÍK 16 • ČÍSLO 9 • VYŠLO 30. ČERVENCE 2014

zprávy

PRAHA – 1. července byla v Míčovně Pražského hradu zahájena slavnostní vernisáž výstava nazvaná „Nucené práce“ za účasti diplomatického sboru, ministra kultury ČR Daniela Hermana a hojně účastí těch, kteří přežili. Jedna z nich, Dagmar Libelová, předsedkyně Tereziánské iniciativy, přednesla působivý projev. Vlastní výstava pak je instalována v Letohrádku královny Anny a zahrnuje období od roku 1939 do roku 1945 popisem krutých situací v místech nuceného nasazení a koncentračních táborů, včetně detailní zmínky osudu Romů a jejich genocidy. Výstava probíhá pod záštitou prezidentů SRN a ČR, Joachima Gaucka a Miloše Zemana. Potrvá do 31. října 2014 a doporučujeme všem její shlédnutí.

OSTRAVA – Vládní Agentura pro sociální začleňování zahájila spolupráci s městem, která bude trvat nejméně tři roky. Vzejdou z ní nápady, projekty a návrhy legislativních změn, které zlepší neutěšenou situaci v ubytovnách a sociálně vyloučených lokalitách. To vše má také přispět ke snížení sociálního napětí v ulicích Ostravy. Agentura vyslala do Ostravy čtyřčlenný tým, který vede Martin Navrátil.

PRAHA – Otevřená společnost, o.p.s. a Nadace Michaela Kocába za finanční podpory Nadace ČEZ, Open Society Foundations a US Embassy vyhlásily pro rok 2014 soutěž Roma spirit, dříve zvanou Gypsy spirit. Letošní ročník se koná pod záštitou premiéra Bohuslava Sobotky a Veřejné ochránčyně práv Anny Šabatové. Soutěž proběhne v šesti kategoriích. Soutěž vyvrcholí slavnostním předáním cen, dne 10. prosince 2014 v Pražské křižovatce. (kh)

z obsahu

Téma čísla:

Důstojný život

strana 1 a 2

Roma Spirit 2014

strana 1 a 2

Rozhovor s Akbarem

Nicolasem

o flamenku, životě a Caminandu

strana 4

Biggy hájí svou pravdu!

rozhovor s karvinským rapperem

o novém albu

strana 6

ROMA PRIDE bude otřásat městy i letos!

Stejně jako každým rokem i letos na začátku října proběhne i v České republice Pochod romské hrdosti – Roma Pride 2014. Romové a jejich přátelé budou pochodovat historickým centrem Prahy. Cílem Roma Pride 2014 je oslava romské identity, kultury a důstojnosti a snaha otevřeně upozornit na problémy, které Romové v České republice trápí. Letošním hlavním požadavkem Romů bude odstranění prasečí farmy v Letech u Písku, rovná práva ve vzdělávání a romská emancipace.

Roma Pride zdaleka není jen pochod Prahou. Již v předchozích letech pochod romské důstojnosti Roma Pride otřásl ulicemi hlavních evropských měst včetně Prahy. Vloni stovky účastníků protestovaly proti vzestupu protiromských nálad nebo problémům se vzděláváním romských dětí. Jedním z požadavků loňské Roma Pride bylo odstranění prasečáku, který poškozují

památku zahynulých Romů na místě romského koncentráku v Letech. I přesto, že ostudný prasečák dodnes nebyl odstraněn, stal se neoddělitelnou součástí zpravodajské agendy v médiích a tématem českých liberálních a demokratických politiků. To dokazuje, že romský

protest, sice pomalu, ale funguje! Letos bude pro všechny účastníky Roma Pride připraven bohatý program. Návštěvníci se mohou těšit na diskuze, přednášky, dílny a koncerty skvělých kapel.

Roma Pride je celoevropský projekt, který je koordinován evrop-

ským antirasistickým hnutím EGAM.

Kulturní protestní svátek Roma Pride proběhne 8.–10. října v Praze! Jakým způsobem je možné se zapojit, se dočtete na poslední straně Romano hangos.

Veronika Kačová

Roma Pride 2013

foto: Internet

Nedostatek pozitivních informací o Romech rodí nenávist a nedůvěru!

Toto číslo Romano hangos se nese v duchu romské důstojnosti. Rozhodli jsme se takto učinit nejen proto, že lidská důstojnost a duchovnost jsou nehmátemelné hodnoty, jejichž neprokazatelnost se dá lehce zneužít, ale také proto, že letos proběhnou akce oslavující právě tyto lidské hodnoty. V Česku budou letos počtvrté udělovány ceny za přínos v integraci Romů Roma Spirit (dříve Gypsy Spirit). Organizátoři akce jsou Otevřená společnost a Nadace Michaela Kocába. Jejich posláním je ocenit a popularizovat aktivní snahy všech, kteří se podílejí na zlepšení situace Romů v České republice.

Zahajujeme Roma Spirit 2014 v České republice! Zasílejte nominace!

Otevřená společnost, o.p.s. a Nadace Michaela Kocába vyhlásují 4. ročník cen Roma Spirit 2014 v České republice (původní název Gypsy Spirit). Jejich posláním je ocenit a popularizovat aktivní snahy všech, kteří se podílejí na zlepšení situace Romů v České republice.

„Generalizace, resp. házení všech Romů do jednoho pytle, je rakovinou snah o zlepšení soužití majority s romskými spoluobčany. Roma Spirit dokazuje, že je na obou stranách řada poctivých lidí a činných organizací, které se zcela vymykají tomuto trapně zjednodušenému pohledu,“ říká Michael Ko-

Bohuslav Sobotka

foto: Internet

cáb, bývalý ministr pro lidská práva a zakladatel původního projektu Gypsy Spirit v České republice.

Letošní ročník se koná pod záštitou Bohuslava Sobotky, předsedy vlády České republiky a Anny Šabatové, Veřejné ochránčyně práv.

„Většina Čechů nevěří, že Romové mohou udělat něco pozitivního pro naši společnost, mají vůči nim hluboko zakořeněné předsudky. Dílem je to proto, že ve veřejném prostoru není moc informací o čemkoliv pozitivním týkajícím se Romů. Podíváme-li se na počet nominací a na kvalitu nositelů cen v předchozích ročnících, vidíme, že se u nás děje mnoho dobrého, napomáhajícího k tomu, aby česká společnost byla solidární. Naším cílem je tyto informace vyřvat do světa, a čes-

kou společnost zase o trochu více otevřít,“ říká Czeslaw Walek, ředitel Otevřené společnosti, o.p.s.

Zájemci mohou nominovat na ocenění komerční i nekomerční subjekty, za nimiž jsou vidět konkrétní výsledky práce na zlepšení situace Romů v České republice (níže uvádíme seznam kategorií, ve kterých i Vy můžete nominovat své hrdiny).

V Česku je podle odhadu asi čtvrt milionu Romů. Zhruba třetina z nich žije v ghettech. Většina dospělých se potýká s nezaměstnaností, rodiny jsou závislé na státních dávkách a mezi mladými Romy bují závislost na drogách a prostituce. Děti se učí ve „zvláštních školách“ a mají tak od samého počátku uzavřenou cestu k lepšímu

vzdělání a uplatnění. Podle starších studií bylo takových chudinských čtvrtí a domů v Česku tři sta. V současné době je takových domů o mnoho víc.

Posláním Roma Spirit tedy není ocenit populistické „činy ve slovech“ politiků, ale poukázat na projekty a iniciativy, které svými skutky posunuly romskou menšinu blíže k důstojnému životu uprostřed Evropy.

Projekt Roma Spirit 2014 se koná za finanční podpory Nadace ČEZ, Nadace Michaela Kocába, Americké ambasády a Open Society Foundations.

Ocenění Roma Spirit 2014 se bude udělovat v následujících kategoriích:

1. **Nestátní neziskové organizace** (za realizaci konkrétního projektu zaměřeného na podporu a rozvoj romské menšiny a jeho dosažené výsledky a za realizaci projektu zaměřeného na mimoškolní vzdělávací aktivity pro romské děti a mládež)
2. **Společnost/firma/zaměstnavatel** (za podporu projektů zaměřených na sociální pomoc a podporu romské komunity)
3. **Obec/město** (za programy zaměřené na integraci romské menšiny do společnosti a aktivity ve prospěch romské komunity)
4. **Osobnost** (ocenění jednotlivce za Pokračování na str. 2

zprávy

BRNO – Posledního červnového víkendu proběhl romský turnaj v areálu na Loosově ulici v části Brno-sever za účasti a záštity starosty místní radnice Rostislava Hakla. Jeho ideou bylo ukázat, že i Romové v jeho městské části, zvané někdy brněnský Bronx, dokáží ukázat svoji sportovní aktivitou příkladný a tolerantní přístup vůči ostatním spoluobčanům.

PARDUBICE – Pachatel rasově motivované vraždy Vlastimil Pechanec, který před 13 lety ve Svitavách ubodal na diskotéce Roma Otu Absolona, byl propuštěn z vězení podmíněně po dvou třetinách výkonu trestu. „Je to velká úleva,“ řekl Pechanec, než ho od věznice odvezl bílý pick-up.

JIŘICE – Ve zdejší věznici bylo v roce 2011 otevřeno Střední odborné učiliště s tříletým oborem malíř-natěrač. Letos zde převzali absolventi učiliště z řad vězňů vysvědčení. Jedním z nich je i Miroslav Gabčo, kterého tak od výučního listu dělí už jen jeden rok. V roce 2010 byl Okresním soudem v Ústí nad Labem odsouzen na šest let nepodmíněně. Po návratu do normálního života má šanci získat dobře placenou práci, a tím se i dobře integrovat do společnosti spolu se svojí rodinou, která čítá i pět dětí.

BRNO – Kavárna U tří ocásků se stala jedním z míst, kde našli pracovní uplatnění dlouhodobě nezaměstnaní. Mezi nimi i Tereza Náhliková. Stalo se tak na základě projektu Učíme se prací, který organizoval místní IQ Roma servis. (kh)

...ještě k Agentuře

V Romano hangos č. 8 jsem v článku Agentura a jaká je nedokončil pro nedostatek daného prostoru vše, co jsem považoval za podstatné o Agentuře říci.

Ted' už jen několik málo poznámek.

První se týká Romano hangos č. 5, ve kterém naše redakce zvolila příliš ostrý tón v rámci diskusí o Agentuře. Výhrady vůči její kritice jsme zveřejnily v plném znění, tak jak je podal pan Václav Zeman, pracovník Agentury, jen s naším titulkem Agentura vrací úder. Za tento tvrdě nasazený tón se omlouváme. Nesporně byl přehnaně ostrý.

Romano hangos si však činí ambici stát na straně Romů a tímto titulkem bylo stručně vyjádřeno kritické stanovisko dosti velké části Romů vůči Agentuře. Tento stav je dosud nepřekonaný, dle našeho mínění.

Druhá poznámka se týká rozhovoru ředitele Agentury pro čtrnáctideník A2, který byl uskutečněn 30. dubna pod titulkem Romové nemají za úkol se připomínat. Máme-li dobře rozumět, co tento titlek chce říci o Agentuře, pak z celého hovoru lze usuzovat, že Agentura sice má za svého prvního partnera v jednání radnici, kde se rozhoduje o všem, ale rozhodnutí radnice, které se podařilo prosadit prostřednictvím asistence Agentury, končí v řadách romské komunity, jako cílové skupiny. Tam Agentura zjišťuje výsledky svého úsilí v reálu a Romové k tomu už nemají co říci, protože vše je na dobré cestě?

Doufáme, že tomu tak je, protože jinak by tvrzení ředitele Šimáčka v rozhovoru byla nutně postavena na vodě.

To je věc konfrontace skutečné situace v reálu a podrobných rozborů v jednotlivých lokalitách, kde jsou naše zkušenosti zcela opačné od názorů pracovníků Agentury.

Jen tyto dvě poznámky nám ukazují dosud nevyřešené rozpory a dokonce i nejasnosti v práci Agentury i nedostatečné zpětné vazby z výsledků její činnosti do způsobů její práce. V té při Romové sami taky nesou svůj podíl, a to hlavně v absenci dostačující aktivity a vůle ke spolupráci. Dost možná, že tady je zakopaný pes. Užší spolupráce Romů a Agentury je imperativem, zatím ani zdaleka zahájeným. A to vůbec nesouvisí s tím, kdo je prvním partnerem Agentury v její práci.

Karel Holomek

Dětské okénko

Z fotokroužku Dyk Foto

Stánky na Ghettofestu

foto: Enrico Láзок

Nedostatek pozitivních informací o Romech rodí nenávist...

Dokončení ze str. 1

dlouhodobou práci, která přispěla ke zlepšení postavení Romů)

- 5. Média** (ocenění pro novináře/novinářku za objektivní anebo pozitivní informaci o romské problematice, za šíření pozitivního odkazu vzájemné tolerance a porozumění)
- 6. Čin roku** (za čin, který přispěl k záchraně života)

Roma Spirit 2014 opět vyvrcholí slavnostním předáním cen dne

Czeslaw Walek

foto: Internet

Jiří Dienstbier chce pomoci těm, kdo to opravdu potřebují

Lidská důstojnost je utopená v dluhích

Jedním ze způsobů, jak vrátit lidem pocit důstojnosti, je nenechávat je takřka „ve štychu“. Zdá se, že to pochopili i ty, kteří mají v ruce moc. Podle ministra pro lidská práva a rovné příležitosti Jiřího Dienstbiera, zadlužení lidé by měli v blízké budoucnosti dostat šanci začít znovu a s čistým štítem. Vláda má ambiciózní plán, jak umožnit sociálně slabým přiblížit se k většinové společnosti. Jedním z hlavních bodů má být oddlužení těch nejchudších. To by s sebou muselo přinést také to, že bude změněn dosavadní insolvenční zákon. Zatím ale není úplně jasné, zda se jedná o fám, nebo o skutečný plán současné vlády.

Jiří Dienstbier v rozhovoru pro MF Dnes na začátku července sdělil, že se nejedná o zákrok, který by měl pomoci pouze Romům, ale každému, kdo si sám neumí poradit s chudobou. Podle jeho slov, vláda se měla s novým plánem seznámit již dokonce 25. června. Jiná média, například Parlamentní listy, upozorňují na zaryté ticho, kterým je Dienstbierův plán boje proti chudobě obestřen. V této souvislosti může podle expertů vzniknout vlna nespokojenosti na straně tzv. „slušných občanů“, kteří si dluhy chudých okamžitě začnou v duchu odečítat ze svých daní a znásobovat svoji nenávist.

A co na to Okamura?

Již dnes můžeme na internetu sledovat velmi vášnivé diskuse a agresivní promluvy ze strany českých uživatelů. Dienstbierovi je za jeho kroky připomínáno jeho americké

10. prosince 2014 v Pražské křižovatce, u příležitosti Mezinárodního dne lidských práv. Během večera představíme nejen nominované organizace a jednotlivce, ale také mladé romské talenty a skvělé romské kapely.

Víte o lidech, kteří svým přístupem, prací či zcela nenápadně proměňují životní podmínky Romů a zaslouží si, aby se o nich vědělo? Napište nám o nich víc! Své nominace pošlete do 30. září prostřed-

nictvím nominačního formuláře na webových stránkách Otevřené společnosti, o.p.s.

Nominovat může jednatel i organizace za rok 2013 a 2014, a to do 30. září. On-line nominační formulář naleznete na webových stránkách Otevřené společnosti, o. p. s.

Projekt se koná za finanční podpory Nadace ČEZ, Nadace Michaela Kocába, US Embassy a Open Society Foundations. (nnj)

www.otvorenaspolecnost.cz

občanství, komunální volby a snaha zalíbit se lidem z Amnesty International. Rozhovor s Dienstbierem sdílel na svém facebookovém profilu i známý český ultrapravicový populist a obchodník Tomio Okamura. Zrovna Okamurovi Dienstbier značně vadí: „Je to kavárnický intelektuál, který se stává ministrem menšin, aniž by znal realitu a znal problémy lidí,“ prohlásil před nedávnem na jeho adresu v diskuzním pořadu Partie. „Ti kavárničtí intelektuálové nám tady cosi vykládají, ale opravdu netuší, jaká je realita. Zkuste si vedle toho žít,“ doplnil Okamura, když se debata dostala na problémy s ubytovými sociálně nepřizpůsobivých občanů.

Oddlužovací agentury zadluží ještě více

Jak se Dienstbierův úřad chce vypořádat s chudobou ze zadlužení? Resort navrhuje zadluženým lidem bez jakýchkoli příjmů nabídnout několik měsíců času, aby si našli možnost trvalejšího výděлку. Vedle toho navrhuje experti zavést dohled nad agenturami, které nabízejí zařídit lidem oddlužení. Tyto agentu-

ry jsou ale absolutní podvod a další past na zadlužené občany. Takové agentury se živí tím, že si za svoje oddlužovací služby účtují částky v řádu desítek tisíc, a ne vždy jsou schopné dlužníka k oddlužení přivést.

Kladivo na exekutory

Pokud se dá vycházet z informací, které poskytla v rámci rozhovoru s Jiřím Dienstbierem MF Dnes, pozitivní by mohlo být to, že by dlužníci, kteří už čelí exekuci, dostali možnost založit si jakýsi „exekučně nepostižitelný účet“. V současné době se totiž běžně stávají případy, kdy byla dlužníkovi obestavena mzda a druhý exekutor, který vymáhal další pohledávku (ovšem objevily se i případy, kdy dva exekutoři vymáhali jednu a tu samou), obstavil účet v bance (poněvadž na mzdu již nemohl). Dlužník, kterému podle zákona mělo být garantováno k přežití alespoň životní minimum (v některých případech, kdy šlo o vymáhání pohledávek za alimenty či vůči státu, existenční minimum cca necelé 3000 Kč), tak byl najednou zcela bez prostředků. Jelikož se ocitl v situaci, kdy většina z nich neměla ani sílu, ani prostředky, aby se svých práv domohla, nebylo výjimkou, že původně bagatelní dluhy takového dlužníka stáhly až na dno. Pokud tedy tento návrh projde, znamenalo by to významný obrát k lepšímu – také proto, že dnes prakticky člověk bez bankovního účtu jako by neexistoval. Otázkou však je, zda se to opravdu bude týkat všech, kteří se v této zoufalé situaci ocitli – a to bez ohledu na jejich původ i barvu kůže. (Nnj)

Anketní otázka Co mohou Romové za současných podmínek nabídnout české společnosti a co česká společnost může nabídnout Romům k tomu, aby důstojně žili?

Ignác Rácz, Polsko

Tato generace po 89. roce, podle mého názoru, je zdemoralizovaná. Za každou cenu se chtějí podobat gádžům, chovají se tak, oblékají, fetují, atd. Neváží si rodičů, starších lidí. Myslím si, že je to především ve výchově. Rodiče buď nemají čas, nebo se nezajímají, jak jejich děti využívají svůj volný čas. Je třeba začít u rodičů, aby dbali o vzdělání dětí. Vzdělaný Rom nikomu nepřekáží, protože pracuje a dbá o svoji rodinu. Majoritní společnost není ještě tak vyspělá, aby tolerovala chování Romů.

Jitka Závadná, Praha

Pokud se mám zamyslet nad touto otázkou, musím začít tak trochu oklikou. Dnešní svět, České země nevyjímaje, pohltila zlá doba strachu a ekonomické nejistoty. Lidé nemají práci, a dlouhodobě jsou odkázáni na sociální dávky. Toto je trnem v oku těm, kteří do práce chodí (ještě naštěstí práci mají) a aktivně směřují kritiku směrem k chudinským čtvrtím a ghettům. Kritika je směřována hlavně ke ghettům, kde žijí Romové (lidé si vždy všimají více sousedů, než sebe samých) a jako hlavní body kritiky jsou ubytovny, jejichž majitelům stát vyplácí tučně nájemné za každou ubytovanou osobu. Co teď s tím? Dá se vůbec něco dělat? Věřím, že ano.

Česká republika byla v minulosti velmi špatně hodnocena ve smyslu využívání dotací z fondů EU. Velkým trendem, který EU podporuje, jsou mimo jiné i biofarmy a agroturistika. Proč se tedy nezaměřit tímto směrem? Vyřešilo by se více problémů, než se na první pohled zdá. Zakládáním biofarmem by se vyřešil problém bydlení Romů z chudinských čtvrtí (a nejen jich), neboť pracovníci farem mají své domovy právě na farmě. Na těchto biofarmách si sami z velké části pěstují potraviny, chovají domácí zvířata a v neposlední řadě prodávají produkty své vlastní práce. Tímto projektem odpadávají dávky na bydlení a pomoc v hmotné nouzi, neboť ji lidé z farem nepotřebují. Co je důležité, dotace z EU jsou poskytovány i zavedeným farmám, samozřejmě při splnění stanovených podmínek. Obyvatelé farem nemusí řešit každodenní existenční problémy a mají více času věnovat se svým dětem, posílat je pravidelně do školy, učít je odpovědnosti a hlavně - být jim dobrým příkladem. Na toto téma můžeme dlouho diskutovat, co všechno by se mohlo a dalo zařídit, co všechno by se mohlo obstarat... Nejprve ale musíme začít...

Pokud se vláda ČR na tento program zaměří, věřím, že se brzy dostaví první výsledky, které bude možno následovat.

Lucie Kapšo Oračková, Brno

Domnívám se, že otázka je na velmi dlouhou debatu, pokud budeme řešit „současné podmínky“ našeho státu. Mluvili bychom o sociálním zákonu ČR, resp. o systému sociálních dávek, příspěvku na bydlení, příspěvku v hmotné nouzi, nastaveném systému bydlení, bydlení sociálním, na kterém se stále nějak nedaří zapracovat, podpoře v nezaměstnanosti, minimálním příjmu a mohla bych pokračovat dál ve výčtu věcí, které jsou pro sociálně slabé sice nezbytným (pro přežití), ale v kontextu problematiky ghetta a ubytoven spíše nutným zlem... Romové i Češi jsou především lidé, dále jsou to občané České republiky, která je váže přijímat a dodržovat české zákony. Někteří z nich tato nařízení nedodržují, ignorují jejich platnost či se je různými kličkami v českých zákonech snaží ošidit. Nad těmito lidmi bdí česká justice, která vede v uplatnění sankcí... pokud to její dostatečně přesná formulace dovolí. Dále jsou tu ti, kteří tento stav již v minulosti pochopili, své děti – opět české i romské – vedou ke kvalitnímu plnohodnotnému životu v rámci mezi slušné společnosti. Jenže o této skupině lidí se nemluví, obecně nějak v Čechách panuje motto o čemkoliv pozitivním nemluvit, přijímat to jako samozřejmou věc, která vychází bez snahy, jen tak, jak je... A je to škoda, neboť právě toto vnímání by mnohým usnadnilo nahlížet na Romy i jako na dobré lidi, schopné a soběstačné, sousedy, s nimiž se dá vycházet bez problémů... stejně tak i sousedé čeští by byli vděční, že na ulici před domem se potkávají bez nepřijemného pocitu ztráty anonymity... Mezi Romy i Čechy je mnoho problémů, které vyplynuly ze špatné ekonomické situace. Tohoto stále více alarmujícího stavu pak vyu-

žívají ti, kteří nemají rádi život a lidi obecně, brojí proti všem a všemu, využívají lidské naivity, či chcete-li hlouposti, která světem vládne od nepaměti. Možná, kdyby si ti i oni, lidé, kteří žijí ve „společném prostoru“, více všimli těch, co onen „prostor“ s nimi sdílí, ve vši úctě a slušnosti respektovali sami sebe navzájem, měli by si mnozí z nich, bez předsudků, zloby a věčného negativismu, co nabídnout...

Naděžda Vánová Kováčová, Postoloprty

Denně se setkáváme s negativními názory a postoji vůči Romům. Ve velké části vidíme spíše odmítnutí, nežli nabídnutou pomocnou ruku. Ta je v dnešní době potřebná a zmírnila by dluh, který vůči Romům společnost má pro nerovné podmínky. V romských rodinách máme hodně šikovné dětičky, které se opravdu moc snaží zapadnout do kolektivu a snaží se vzdělávat. Naše děti mají zájem o hodně koníčků, kterým by se rády věnovaly, ale je strašně málo bezplatných kroužků, anebo levných, které si rodiny mohou dovolit. Přitom je hodně romských dětí, které mají velké nadání. Pomocnou ruku potřebují také naši studenti. V poslední době jich postupně přibývá na středních školách a výsledky mají dobré, dokonce hodně mladých romských lidí úspěšně odmaturovalo. Problém je, že tato společnost produkuje hodně nezaměstnaných, a přestože ukončí školu maturitou, obzvláště Romové, nacházejí uplatnění pouze v nějaké fabrice, která jim nabídne minimální mzdu 8500 Kč, což je pro ostatní Romy demotivující, co do vzdělávání. Potkala jsem hodně mladých lidí, kteří opravdu vzdělání mají, a přesto na trhu práce ve svém oboru neuspěli! Tohle mě docela znepokojuje. Dalším problémem, se kterým se Romové setkávají, je to, že naše děti nemohou dosáhnout na vyšší vzdělání, i když mají zájem pokračovat na vysokých školách, rodiče to jednoduše nezvládnou utáhnout, protože je to finančně velmi náročné. Na každé VŠ se po přijetí musí zaplatit škole nemalá částka, a tohle si romské rodiny opravdu nemůžou dovolit, proto bych vítala pomoc pro dětičky, které se vzdělávat chtějí, abychom mohli téhle společnosti nabídnout víc! Romové mají co nabídnout. Mohou společnost obohacovat kulturně, společensky i ekonomicky ve všech oblastech. Je však malý zájem ze strany majority podpořit je v jejich úsilí, dát jim šanci.

Jiří Gunár, Zatec

Mnoho Romů se už dlouho nachází v sociálně nepříznivé situaci. Bydlí na ubytovnách nebo v neudržovaných domech. Nemají práci i proto, že nejsou vzděláni a nemají žádnou kvalifikaci. Jak Romové, tak i Češi jsou pod velkým tlakem, vše zhoršuje i dnešní politická situace. Toho právě využívají radikálům, a většina národa tvrdí, že my Romové jen vykořisťujeme Českou republiku. Také tvrdí, že jsme zvyhodňování, a tím pádem na nás směřuje vztek celé společnosti. Ekonomická situace je velice špatná, na trhu práce existuje i diskriminace a Romy skoro nikdo nechce. Potom tito lidé přicházejí o motivaci pracovat, necítí povinnosti a zvyknou si žít na sociálních dávkách. Tím pádem nemají na to, aby zajistili rodiny, zaplatili si kvalitní bydlení a proto končí v ghettu. Tento byznys s chudobou vydělává majitelům ubytoven miliony. Vláda by měla tento problém konečně už řešit. Zatím se tak neděje, ale ruce má natažené do EU pořád a žádá o stamilionové dotace na začleňování Romů do společnosti. Dle mého názoru by města měla dát Romům aspoň vyhovující bydlení, dát práci, ať už v technických službách nebo na stavbách. Měli by být tvrdší zákony pro podnikatele, kteří zaměstnávají Ukrajince a jiné národnostní menšiny. Zaměstnavatelé by měli dát práci našim lidem, Čechům i Romům. Bylo by ku prospěchu, kdyby bylo víc Romů u městské policie i u státní policie. Na sociálních odborech by měli pracovat také Romové a vláda by měla tvrdě potírat otevřený rasizmus a organizované rasistické pochody proti Romům. Toto jen nahrává radikálům a českým občanům, aby mohli pronásledovat a lynčovat Romy. Pokud Česko chce řešit problém s Romy, tak to nemůžou dělat jen neziskové organizace, ale i vláda. Aby zde nastal klid, muselo by se zřídit i Ministerstvo pro romské záležitosti. Český národ by se měl stát plnohodnotným partnerem v budování společného soužití. My Romové bychom jim zase mohli nabídnout naši kulturu, tradice a zvyky, umělce a studované lidi.

komentář Černá je důstojná

SABIR AGALAROV

Každá společenská krize zesiluje ve společnosti její negativní rysy. Krize, která postihla současnou evropskou společnost, kromě toho, že je ekonomická, je také technologická. Práce pro lidi je čím dál tím méně a mnohem více je jí pro stroje, které jsou přesnější a spolehlivější než člověk. Na druhé straně od strojů a jejich provozovatelů stojí žárlivá společnost uvíznutá ve smyčce soutěživosti. Je nastavená tak, že dosažení úspěchu je napojeno na předstihu, že je nezbytné být v něčem výjimečným nebo výjimečnou. Většina lidí je ale úplně obyčejná, ví to o sobě, a proto se snaží konkurovat ostatním svými fyzickými atributy, jako je například být „bílým“.

Snědá pleť je tedy bílou většinou prezentovaná jako záporný faktor. Odlišnost barvou pleti v bílé majoritě se mění u nepřipravených jedinců v rozkládající nemoc, které se říká komplex méněcennosti. V České republice se tato problematika týká především romské menšiny. Mnoho Romů a Romek si tak v hloubi duše nepřeje být vnímáno jako Romové a svůj „osud“ tak těžce nesou. Televizní seriály a reklamy na zboží, reklamní billboardy v ulicích a červencový pohled na koupaliště na Kraví hoře jasně vypovídají o tom, že je skvělé být bílým jako prací prášek a čistým jako švédský nábytek. Na každém rohu vidíme společenské a politické metafor, které dogmaticky vštěpují nacistickou ideji, že osoby tmavé pleti nepatří do prvních společenských řad. To všechno člověku neznalému a nepřipravenému může vzlít vítr z plachet. Mladí lidé, kteří si již na základní škole uvědomují, že tento svět „není pro ně“, se majoritní společnosti straní a hledají únik z lhostejného světa pomocí drog. Na drogy pak plynule navazuje jejich prodej a prostituce.

Pravda o odlišnosti mezi černými a bílými je ale úplně jiná. Existuje totiž způsob, jak obejít společenský stereotyp o tom, že být černým je nevýhodné. Je to v první řadě správná volba svého budoucího povolání a pak jen soustředěná práce, která dělá z brazilských fotbalistů brazilské fotbalisty, a z německých studentů výrobce vysoce kvalitních technologií. V první řadě by si to měli uvědomit rodiče tmavých dětí a připravovat svoje potomky tak, jako trenér fotbalového týmu připravuje svoje mužstvo na mistrovství světa ve fotbale – s plným nasazením. Jinými slovy, rodiče musí využít všech svých prostředků k tomu, aby jejich děti měly možnost se vyvíjet v oblasti, která je baví a s každým dnem se zlepšovat. Důstojný život člověka leží v první řadě v jeho schopnostech a pak už jenom v práci, která tyto schopnosti přetváří v reálný výsledek. Schopný člověk, ať je jakékoli barvy, rasy nebo pohlaví, vždycky získá to, po čem touží nebo se ke svému cíli alespoň přiblíží. Úspěšného člověka také vždy doprovází respekt.

Lidé romského původu v Evropě připomínají černochoy ve Spojených státech. Bezpochyby i dnes by americká společnost pokračovala v jejich útlaku, kdyby sami černoši nenašli v sobě síly ukázat všem, že jejich mentální a fyzické schopnosti nejsou o nic horší než schopnosti bílé většiny. Historie černého národa ukazuje, že v některých případech je tomu právě naopak – černí jsou prostě lepší. Práce a snaha několika generací černých lidí je přivedla k tomu, že dnes je americkým prezidentem „černý muž“ Barack Obama. Umíte si někdo představit, že přijde okamžik, kdy se prezidentem nějaké evropské země stane Rom? Určitě je už dnes na světě, stačí, aby se pořádně učil. V této souvislosti lze jen vzpomenout slova Muhammada Aliho – „nic není nemožné...“

Gejza Horváth, Brno

Vláda a všechna ministerstva by měly motivovat firmy zaměstnávající Romy tím, že jim nabídnou daňové úlevy, a že budou šířit a propagovat dobré jméno zúčastněné firmy, jak na domácím pracovním trhu, tak na zahraničním. S podporou vlády ČR by měly tyto firmy větší možnost uplatnit se doma i v zahraničí. Co se týče měst a obcí, tak ty by měly být zapojeny do dění také. Měly by navázat spolupráci s neziskovými organizacemi a rozdělnout společné projekty se sociální tematikou zaměřenou na nezaměstnanost Romů. Myslím si, že EU by finančně podpořila takovou koncepci. Z EU fondů by se měly vybudovat sociální firmy, domovy důchodců, jesle, školky a chráněné dílny. V domovech důchodců by byli zaměstnaní jako personál Romové. Aby mohla pracovat i romská matka, tak své děti zabezpečí tak, že je dá do jeslí, nebo do školky, kde budou připravovány na vstup do základní školy. Zdravotně postižení a znevýhodnění mohou pracovat v chráněných dílnách. Tam, kde žije nejvíce Romů, to znamená města a průmyslová centra, tam je zapotřebí postavit velkokapacitní skleníky a pěstovat tam bio zeleninu a ovoce. Romští zaměstnanci pod dohledem odborníků by mohli svými výrobky získat ve společnosti nejen dobré jméno, ale i konkurovat jak na domácím trhu, tak i zahraničním. Dále, města a obce by měly vytvořit pro Romy pracovní místa i tím, že budou čistit a zušlechťovat lesy, upravovat jejich terén, čistit řeky, potůčky, dláždít koryta řek a upravovat terén kolem nich, starat se o zeleň, úklid města a obce, zajišťovat jejich ostrahu. Rozvíjet by se měla drobná romská řemesla: kováři, korytáři, koláři, košíkáři. Své uplatnění by mohla mít i umělecká agentura, která by zaměstnávala hudebníky, tanečníky, spisovatele, básníky, vypravěče pohádek, divadelníky, sochaře, malíře. Dále vybudovat sportovní kluby a na profesionální úrovni vychovávat romské sportovce – fotbal, box a jiné sporty. Možnosti na vytvoření pracovních míst pro Romy by se mohly najít i v romských ghettotech.

Akbar Nicolas o flamencu, životě a Caminandu

„Flamenco mě přitahuje, protože je velmi složité. Pokud se do něj ponoříte hlouběji, můžete v něm najít vše. Je to způsob meditace, možná i víc.“

Když se kdysi dávno potkali dva hudební géniové, Paco de Lucía a Ravi Shankar, oba se shodli na tom, že flamenco a tradiční indická hudba na sitaru mají neodmyslitelný vztah. Oba se také shodli na tom, že flamenco dovezli z Indie do Španělska kočující Romové. Šestičlenná skupina Caminando, kterou tvoří zpěvák a kytarista Akbar Nicolas, tanečnice Lucie Příbylová, perkusionista Jakub Segra a kytaristé Josef Brechler a Venus de la Tierra, žije flamencem a provází své posluchače nejen na proslulém jihu Španělska, do Andalusie, ale také pohlcuje svojí osobitou interpretaci starých indických rytmů. Skupina Caminando se začala formovat již v létě roku 2012. Naše redaktorka Veronika Kačová Vám přináší rozhovor s českým Camaronem de la Isla, Akhbarem Nikolasem.

Kdo vytvořil skupinu Caminando?

Po koncertě, kde jsem hrál, ke mně přišla jedna slečna a pozvala mě na zkoušku. Tam jsem potkal několik lidí, kteří mají zájem o flamenco a chuť hrát flamenkovou hudbu. Také jsem v té době hledal hudebníky, s kterými bych mohl hrát. Měli jsme několik společných zkoušek, a pak jsme se rozhodli vytvořit kapelu. Od té doby se složení kapely změnilo, někteří lidé odešli, jiní přišli, a nakonec se nám podařilo vytvořit skupinu, která je schopná hrát čisté flamenco.

Odkud pochází její název a co znamená?

Caminando ve španělštině znamená kráčející, putující. Jmenuje se tak také jedna z písní legendárního flamenkového zpěváka Camaróna de la Isla.

Kde se scházíte a jak často zkoušíte?

Jednou týdně zkoušíme, mimo to jsme přátelé, tak se poměrně často setkáváme i na různých hudebních akcích, či jen tak na pivo.

Vaše úspěchy?

Myslím, že úspěchem je vůbec hrát a tančit flamenco, protože je mnohem složitější, než se zdá na první pohled. Ještě větší úspěch je, pokud se vám v České republice podaří uspořádat koncert, kam přijdou lidi a se zájmem vás poslouchají, protože flamenco je hudba velmi vzdálená té středoevropské.

Kde často vystupujete? A co všechno máte v nabídce?

Nemáme stálou scénu či podnik, kde bychom vystupovali pravidelně. Hrajeme na různých akcích, na našich vlastních koncertech nebo jako hosté na koncertech, večířkách atd. Jsme schopni sestavit jak kratší (5–15minutový), tak delší (cca 1,5 hodinový) hudební taneční program.

Členové kapely? Jak jste se poznali?

Momentálně je v kapele šest osob, ale hrají i samostatně.

Flamenková komunita v České republice je poměrně malá, a tak se

tu všichni, kdo tančí, hrají, učí, či jen obdivují flamenco, znají. Znali jsme se tedy ještě předtím, než jsme začali zkoušet a vystupovat společně.

Jak moc je náročné dát dohromady jednu taneční sestavu? Kdybys měl ohodnotit časově – pár hodin, den, týden, měsíc?

Záleží na mnoha okolnostech, například na délce a obtížnosti tance, na předchozí zkušenosti s daným typem tance, na počtu tanečníků. Pokud nepočítám čas strávený pozorováním, hledáním inspirace a učením se u jiných tanečníků a beru v potaz jen čas věnovaný vymýšlení choreografie, obvykle je třeba několik dní až týdnů. A pak nejméně půl roku na sžítí se s choreografií a na její vstřebání tělem i duší.

Jaké máte úmysly se skupinou?

V současnosti je naším cílem rozvíjet se a zdokonalovat. Snažíme se co nejčastěji vystupovat na různých veřejných akcích, abychom si zvykli na publikum. Rád bych v budoucnu spolupracoval i s jinými hudebníky a širil nádhernou atmosféru flamenca.

Akbare, jaké bylo tvé dětství, kde jsi vyrůstal a jakým způsobem ses dostal a žiješ v České republice?

Už od malička mě zajímala hudba. Doma jsme měli klavír, tak právě přes klavír jsem se k hudbě dostal. Stále si pamatuji první melodii, kterou jsem se na něj naučil hrát – byla to turecká píseň pro děti. Hudební talent jsem nejspíš zdědil po otci, který mě v hudbě podporuje. Ve čtrnácti letech jsem dostal první kytaru, pak bubny, další kytaru, a tak dále.

Vždy jsem chtěl žít v zahraničí, seznámit se s jinou kulturou. Nabízel se mi několik možností, z nichž se mi Česká republika líbila nejvíc. Jsem tu téměř čtyři roky, ale pořád nelituji.

Jak se ti žije v ČR?

Je to velmi pěkná země, už jsem tu zapustil kořeny – mám tu svá oblíbená místa, která navštěvuji, přátelé, známé, pivo... miluju Prahu.

Co studuješ? Nebo pracuješ? Pokud ano, uveď povolání a co všechno tvá práce obnáší?

Studuji ekonomiku, ale vnímám sám sebe jako hudebníka a pro profesi hudebníka jsem se rozhodl.

Co tvá rodina? Pocházíš z hudební rodiny? Prozrad' nám něco o tvých blízkých.

Moji rodiče jsou lékaři. Otec hraje na housle, matka na klavír, ale ne-

jsou a nikdy nechtěli být muzikanty. Moje sestra chtěla být profesionální klavíristka, ale poté, co to vzdala, jsem jediný hudebník v rodině. Dříve byl otec proti tomu, abych se stal hudebníkem, ale když zjistil, že mi to nerozmluví, začal mě v mém rozhodnutí podporovat. Nedávno, když mě poslouchal, se mu moje hudba líbila.

Tvé zájmy, k čemu směřují?

Když mám volno, hrají doma na kytaru nebo poslouchám hudbu. Rád se také procházím sám po městě a přemýšlím o všem možném. Stává se mi, že chodím třeba 4–6 hodin, a když se proberu ze zamyšlení, zjistím, že jsem v úplně jiné části města. Také rád vařím.

Kdy se v tobě probudila láska k flamencu?

Zhruba před osmi lety jsem hrál s jedním klasickým zpěvákem. Ten se mnou dále spolupracovat nechtěl, protože používám hodně flamenkové techniky. V té době jsem slovo flamenco vůbec neznal. Tak jsem flamenco začal poznávat a zkoumat a věřte mi, od té doby každý den objevuji něco nového.

Co tě na něm přitahuje, čím ti je blízký jeho projev?

Flamenco mě přitahuje, protože je velmi složité. Pokud se do něj ponoříte hlouběji, můžete v něm najít vše. Je to způsob meditace, možná i víc. Mám rád různé kultury a folklor; flamenco kombinuje různé kultury od Indie do Španělska a půjčuje si moudrost každé z nich. Ve flamencu existuje pojem duende, stav hlubokého soustředění, kdy jste ze sebe schopni dostat ven svůj hněv, bolest, smutek, štěstí... všechno! Zajímá mě se o rock, jazz, indickou hudbu, Qawwali hudbu, brazilskou a kubánskou hudbu, latino, ale flamenco je něco zvláštního. Neříkám to proto, že jsem flamenkový hudebník; je to pravda. Flamenco má více než 70 různých druhů zpěvu a hry na kytaru – takzvaných palos. Některé palos mají 3, 4, 6, 12-dobý rytmus, jiné jsou libre, bez pevného rytmu. Dvanáctidobý rytmus je obtížný, trvá rok až dva, než si ho osvojíte. Existují různé teorie pokoušející se osvětlit původ flamenca, moje verze je ta, že flamenco je španělská kultura, obohacená vlivem Romů žijících ve Španělsku, gitanos. Flamenco má svůj vlastní originální styl, obsahuje však také některé styly pocházející ze španělského folkloru, např. Sevillanas, nanas,

Fandango. Většina flamenkových stylů by nevznikla bez Romů, kteří díky stovky let trvajícímu putování zkombinovali hudbu mnoha různých kultur. Také jsem kromě Paca de Lucía neslyšel vynikajícího flamenkového hudebníka, který není gitano. Mohl bych o tomto tématu mluvit hodiny nebo napsat knihu...

Ve skupině jsi nedílnou součástí, hraješ na kytaru a zpíváš. Kdo tě vedl a učil na kytaru?

Neměl jsem vlastní učitele. Něco jsem se naučil sám, něco samozřejmě od jiných muzikantů, trochu od každého... dal jsem se svou vlastní cestou, nevím, jaký bude výsledek, ale doufám, že se to lidem líbí.

Co považuješ za flamenkové kytáře za nejtěžší?

Flamenková kytara má zvláštní techniky pravé ruky, které jsou velmi náročné, ale nádherné. Například alzapua, rasgueado, golpe, seco... Mnoho kytaristů, kteří hrají jinou muziku, chtělo používat flamenkové techniky i ve své hudbě, ale nesetkali se s úspěchem. Důvod je ten, že tyto techniky jsou vytvářeny s ohledem na rytmus flamenka, takže s jiným rytmem ztrácejí svou krásu.

Nejtěžší věc na flamenkové kytáře je doprovázet zpěváka nebo tanečníka. Je to těžší než sólová hra, protože člověk musí neustále pozorně sledovat zpěváka či tanečníka. Ve flamencu je neobvyklé, aby jeden člověk zároveň zpíval a hrál na kytaru. Obvykle jeden člověk jen zpívá, nebo jen hraje, aby se mohl soustředit na jednu věc a dělat ji, jak nejlépe dovede. Tak jsem si vybral zpěv, je emocionálnější a baví mě víc. Ale rád bych řekl, že ve flamencu je hra na kytaru ta nejtěžší věc, mnohem těžší než zpěv či tanec. Zvláště technika pravé ruky je jedinečná. Pokud se klasický kytarista učí hrát flamenkové techniky, je to jako by se učil hrát na jiný nástroj.

Existuje mnoho falešných představ o tom, co je flamenco. Spousta lidí si myslí, že flamenco je Malagueña Salerosa z filmu Desperado. Přitom se jedná o mexickou hudbu. Ani Bamboleo od Gipsy Kings není flamenco. Pokud chcete zjistit, jak zní flamenková kytara, poslechněte si Gitanos Andaluces od Paca de Lucía, Mensaje od Vicente Amiga nebo album Rocayisa od Moraíta Chica i Soy Flamenco od Tomatita. Berte v úvahu, že se objevuje mnoho turistického a stereotypního „flamenca“. Lidé vidí hrát chlápka na kytaru v uli-

cích Barcelony a myslí si, že je to flamenco. Často je to totéž jako říct, že Beatles byli samba band.

Spolupracuješ s nějakými dalšími umělci v oblasti hudby, tance či zpěvu?

Ano. Před dvěma měsíci jsem hrál s mým dobrým přítelem a skvělým kytaristou Morenitem de Triana. Dále jsem spolupracoval s několika tanečnicemi.

Nezkoušel jsi někdy udělat fúzi mezi hudbou? Třeba spojitost romské hudby a flamenca?

K čistému flamencu jsem se dostal přes fúzi flamenca s tureckou hudbou. Tak jsem poznal flamenco. Nevěděl jsem, že je to flamenco, ale líbilo se mi, jak to zní. Cokoli mimo flamenco, co se teď pokusím zahrát, bude fúze, protože už jsem zapomněl ostatní kytarové techniky. I když budu chtít hrát rock nebo pop, bude to ve flamenkovém stylu. Nicméně mým přáním je udělat fúzi flamenca s balkánskou romskou hudbou a s indickou hudbou.

Co nejraději z flamenca posloucháš?

Mám několik oblíbených hudebníků. Patří mezi ně velcí mistři flamenca (např. Paco de Lucía), ale také úplně neznámí umělci. Mým nejoblíbenějším je flamenková legenda Camarón de la Isla. Můžu ho poslouchat v jakékoli náladě, v každé situaci, kdekoli a kdykoli. Je geniální.

Jak moc je hudba ve tvém životě důležitá?

Řekněme, že je to smysl mého života. Pokud si myslíte, že nemůžu dělat nic jiného než flamenco, je to tak. Někdy se probudím a někdo mi pošle skladbu, kterou ještě neznám. Tak ji začnu poslouchat, pak poslouchám zbytek alba, pak všechna alba od toho hudebníka a po dvou až třech hodinách zjistím, že jsem ještě nesnídal ani nezašel do koupelny, protože jsem poslouchal hudbu.

Co bys s hudbou chtěl vytvořit pro dnešní svět?

Nic. Svět je příliš zkažený, je pozdě na to snažit se ho celý zlepšit. Lidé jsou zvláštní. Mnozí z nich plýtvají svými životy v malých, bílých, nudných kancelářích, aby vydělali peníze, které utratí za věci, co jim škodí. Pak přijdou domů, koukají na televizi a přitom jedí nezdravé jídlo. Až lidé jednoho dne procitnou, zjistí, že je něco špatně. Co to je, to si každý musí objevit sám. Lidí víc zajímá gól ve fotbale než to, že tisíce lidí umírají v Africe hlady, že na Středním východě je zabíjeno mnoho dětí, že je páčáno násilím na ženách, že umírá příroda. Moc si toho nevšímáme, ale narůstá rasismus; to nikoho nezajímá. Pokud John Lennon nedokázal změnit svět, nedokáže to nikdo jiný. Křesťané, muslimové, hippies, vegani, zelení, anarchisté, antifašisté atd.? Je to jednoduché, stačí být člověkem.

Nabízí se ti prostor, co bys chtěl vzkázat čtenářům RH?

Díky za přečtení. Přeji vám, aby každý z vás vedl život, jaký si vysní, bez hříchů a plný lásky. A nezapomeňte si poslechnout nějaké flamenco.

Veronika Kačová

foto: archiv Akbara Nicolase

Španělští Romové žijí důstojněji než jinde a jsou symbolem země

Jednou ze zemí, ve které se Romům podařilo nejen integrovat, ale i stát se neodělitelnou součástí kultury celé země, je Španělsko. V celém Španělsku žije bezmála milion Romů. Jedná se tedy o jednu z nejpočetnějších a nejstarších menšin na území iberského království. Pojďme se společně podívat, jak se Romům ve Španělsku žije a co pro svoji zemi znamenají.

Španělští Romové jsou mladí a polovina žije v Andalusii

V roce 2010 bylo při sčítání lidu zjištěno, že Romové tvoří dvě procenta španělské populace. Čtyřicet pět procent z nich žije v Andalusii, na jihu země a ostatní se koncentrují převážně ve velkých městech. Vyznačují se vysokou porodností a jejich životní úroveň je řádově nižší než úroveň majoritní španělské společnosti. Mladých Romů je mnohem více než seniorů – čtyřicet procent z celkového počtu Romů jsou mladší pětadvaceti let.

Romové nežijí v maringotkách

Podle statistických údajů, které jsou dostupné ve výroční zprávě O sociálním vyloučení a rozvoji ve Španělsku vydané výzkumným ústavem

Romové v Andalusii

foto: el Pais

aplikované sociologie Cáritas i Fundación FOESSE, osmdesát osm procent Romů žije ve standardních bytech, bok po boku s ostatními občany. Výzkum španělské společnosti také ukázal, že mýtus o kočujících Romech žijících na okraji společnosti v maringotkách stojí daleko od pravdy. Osmdesát tři procent romských domácností se nachází ve čtvrtích starších než dvacet let, což je přímým důkazem toho, že většina španělských Romů je usídlená.

Ne všichni Romové se věnují podomnímu prodeji

Zpráva hovoří o tom, že Romové se vzdalují tradičním způsobům získávání prostředků na živobytí, jako je podomní prodej a hazard. Naopak již několik desetiletí prodělávají společenskou a kulturní změnu, která je vede k novému posunu do středních společenských vrstev.

Romové se nevyhýbají práci

Zaměstnanost Romů patří do věkové skupiny 16 až 65 let je šedesát tři procent, což je procento shodné se stejnými výpočty pro majoritní španělskou společnost. Nezaměstnanost mezi Romy činí čtrnáct procent. Na úřadech práce Romové patří mezi

nejmladší uchazeče o pracovní místo a délka jejich aktivního pracovního života je delší než u ostatních občanů. Zároveň ale mají mnohem méně zaměstnaneckých jistot.

Romové mají horší zdraví

V souladu s výzkumem, který byl proveden Ministerstvem zdravotnictví v roce 2006, bylo zjištěno, že Romové mají ve srovnání s jinými skupinami mnohem více zdravotních potíží. Za několik posledních desetiletí se celková zdravotní situace mezi Romy zlepšila, avšak stále některé zdravotní údaje působí znepokojivě. Celkový zdravotní stav Romů je ministerstvem považován za horší ve srovnání se zbývající většinou občanů.

Úroveň vzdělání mezi Romy je nedostatečná

Sedmdesát procent Romů a Romek mladších šestnácti let nedokončilo svoje studia, hovoří o tom nedávno provedené šetření Romský lid a zaměstnanost.

Sociální vyloučení a chudoba je pro Romy stále nebezpečím

Přibližně patnáct procent romských domácností se potýká se sociálním vyloučením. Hovoří o tom pátá zpráva španělské vlády O vyloučení a společenském rozvoji ve Španělsku.

Romové jsou stále považováni za oběti předsudků

„Ekonomická krize vyvolala v Evropě víc chudoby, víc vyloučení a víc diskriminace,“ hovoří poslední zpráva Romské nadace FSG (Fundación secretariado Gitano). S Romy se v posledních několika letech zachází častěji jako s občany druhé kategorie. Za poslední rok bylo pracovníky FSG zaregistrováno sto čtrnáct případů diskriminace. **Sabir Agalarov**

Přes padesát tisíc nezletilých dětí čeká na hranicích USA

WASHINGTON – Na mexicko-americké hranici se od října 2013 shromáždilo 52000 dětí bez doprovodu rodičů. Děti chtějí najít ve Spojených státech nový život.

Prezident Obama urgoval v úterý osmého července americký Kongres, aby neprodleně uvolnil čtyři miliardy amerických dolarů na zastavení přívalu mladých imigrantů ze střední Ameriky do státu Texas. Prezident označil situaci na jihozápadní hranici USA jako „vážený humanitární problém.“ Prezident upřesnil, na co čtyři miliardy dolarů potřebuje. Podle něj je potřeba vybudovat nové pohodlné objekty, ve kterých budou děti drženy, vytvořit lepší monitorovací systémy na hranici a najmout imigrační pracovníky a pohraniční agenty, kteří pomohou vyřešit situaci na hranici s Mexikem.

Odpůrci prezidenta Obamy, zejména z řad republikánů, obviňují prezidenta z toho, že situace na hranici se vážně zkomplikovala, protože právě on odmítl zpřísnit imigrační zákon. Nyní prezident požaduje čtyři miliardy dolarů daňových poplatníků na nápravu svých vlastních chyb. Prezident Obama se tak momentálně nachází sevřený mezi po-

žadavkem svých kolegů vyřešit situaci rychle a levně, a tlakem aktivistů na zamezení deportace malých dětí, hledajících lepší život v USA.

Zatímco se prezident Obama dohaduje s nevráživými kongresmany, desítky tisíc dětí, požadujících, aby je pustili do USA žít trvale, se dnes nachází v přeplněných celách předběžného zadržení a kasárnách.

Vlna imigrace samotných dětí je způsobená zhoršující se ekonomickou situací a rapidním zvýšením kriminality v jejich rodných ze-

mích. Hodně dětí, které přišly na hranici, už má nějaké příbuzné ve Spojených státech, a proto očekává, že americké úřady jim umožní zůstat v USA trvale.

Americké úřady předpokládají, že v Mexiku gangy vydělávají peníze tím, že odváží děti na hranice s ujištěním, že jim bude umožněn plynulý přechod do USA. Děti rozdělené podle věku a pohlaví čekají na rozhodnutí o svých osudech v nepohodlných podmínkách a čekají, až se situace vyřeší. **(nnj)**

Mexické děti očekávají podporu od americké vlády.

foto: Reuters

Pařížský soud potrestal gang zlodějů

Pařížský soud dnes potrestal až osmi lety vězení skupinu rumunských Romů, kteří nutili v ulicích francouzské metropole své děti krást mobilní telefony a peněženky. Tvrdé tresty ve výši až šesti let vězení s pokutou 30 000 eur (823 000 Kč) uložil také překupníkům, kteří ukradené předměty prodávali dál na černém trhu.

Vynesení rozsudků, které se svou výší blížily požadavkům státních žalobců, vyvolalo podle agentury AFP pozdvižení v soudní síni, kam se dostavili příbuzní souzených. Někteří hosté, kteří se neubráníli křiku a slzám, byli vyvedeni.

Před soudem stálo celkem 20 rumunských Romů a tři Maročané, kteří podle obžaloby systematicky využívali své děti k páchání trestných činů. Nejtvrdší tresty dostali navíc ti, kteří se neštíteli děti ve věku od devíti do 17 let k této činnosti nutit násilím.

Každé dítě mělo za úkol denně donést gangu aspoň jednu až dvě peněženky a dva až tři mobilní telefony. Utržené peníze pachatelé buď utráceli v hracích automatech nebo posílali příbuzným do Rumunska na výstavbu nebo opravu domů.

Většina odsouzených dostala také doživotní zákaz pobytu na francouzském území. **čtk, foto: France press**

Paříž: Propalestinští demonstranti se dostali v neděli do křížku s policií.

Nedávná eskalace násilí v pásnu Gaza přispěla k vyhrocení emocí i v Paříži, kde žije největší muslimská populace a zároveň nejpočetnější židovská komunita v západní Evropě. Tisíce propalestinských demonstrantů vyšly v neděli protestovat do ulic.

Podle tiskové mluvčí pařížské policie propalestinští stoupenci napadli jednu ze synagog v době, kdy v ní probíhal náboženský obřad. Návštěvníci synagogy tak zůstali uvěznění uvnitř budovy do té doby, než na místo přijela policie a vytěsnila demonstranty z místa.

Podle svědků události, demonstranti protestující proti nedávným násilnostem v pásnu Gaza, obklíčili pařížskou synagogu, ve které probíhal náboženský obřad, ze dvou směrů. Proti policii se bránili židlemi a baseballovými pálkami. Dva Židé a šest policistů bylo zraněno, stovky věřících byly uvězněny v budovách dvou synagog. Oficiální média tyto informace nepotvrzují, ale ani nevyvrací.

Jedním ze zraněných byl i děvčádky Lubavitcher Bochur, kterému protestující zlomili nos. Židovské internetové portály hovoří o tom, že v průběhu útoku na synagogu v ulici Rue de la Roquette byly ze strany protestujících s vlajkami Al-Qaeda slyšet výkřiky „Smrt Židům“ a „Hitler měl pravdu“.

Není bez zajímavosti, že mainstreamová média jako je BBC nebo CNN a také většina západního tisku celou událost úplně ignorovala. Izraelská televize Channel 2 odvysílala reportáž, ve které svědci líčili situaci jako „připomínající Intifádu“. Podle Židů protestující házeli do budov kameny a cihly.

Francouzský premiér Manuel Valls označil tyto incidenty za „nepřípustné“, přičemž dodal, že jeho země „nikdy nebude tolerovat agresivní slova nebo činy, které by mohly přenést izraelsko-palestinský konflikt do Francie.“ **(nnj), foto: Reuters**

Džanes romanes 9

Romipen – romství

romsky
Romipen hin dživipen Romengero.
Sar kampil te dživel.
Sar oda dičhol?
pařiv
jekh avreske
la famel'ijake
le dadeske, la dake
le phralenge, le pheňenge
jekhetaniben
kamiben
te žutinel
te dživel pařivales
le kamibnaha kijo Del
le fikerel pes sar manuša
te na egerinel avreng
te mangel jekh avreng
bacht, sasřipen
zor
lačhipen
lačho dživipen
loř
te lořanel dživipnastar
Oda hin romipen.

česky
Romství je život Romů.
Jak žít dle pravidel a zvyků.
Co k tomu patří?
úcta
jeden druhému
rodině
rodičům
sourozencům
soudržnost, jednota
láska
pomáhat
žít poctivě
v lásce k Bohu
chovat se jako lidé
nezávidět druhým
přát jeden druhému
štěstí, zdraví
sílu
dobro
dobrý život
radost
mít radost ze života.
To je romství.
Jan Horváth

Fotbal je můj život.

Jaroslav Sivák je mladý nadaný fotbalista z Lipníku na Bečvou. Miluje brazilský fotbal a bez míče není schopen přežít ani jeden den. Naše korespondentka Veronika Kačová udělala s romským nadějným reprezentantem rozhovor.

Co tě přivedlo k tomu, abys svůj čas věnoval fotbalu?

Začal jsem hrát už jako úplně malé dítě. Míč mě prostě ihned fascinoval. Viděl jsem hrát skvělé fotbalisty v televizi a také venku na hřišti a vždycky jsem si přál stát se součástí fotbalového týmu. Na fotbalu se mi nejvíc líbí to, že se člověk může rozvíjet a posouvat svoje hranice a zároveň být součástí sehraného organismu.

Od kolika let hraješ, kdo z blízkých ti ukázal cestu k fotbalu?

Hraji asi od svých pěti let a nevedl mě k tomu vůbec nikdo. Sám jsem se rozhodl, že budu chodit hrát tento sport s kluky.

Jak často hraješ?

Hraji každý den, minimálně dvě a půl hodiny.

Za koho hraješ?

Hraji za náš tým, za muže A v Lipníku. Celkem je nás v týmu sedm Romů a dva etnický Češi. Dohromady jsme sehraní jak švýcarský hodinky.

Kdo tě ze současných fotbalistů inspiruje svým uměním hry?

V současné době považuji za opravdu velkou hvězdu a zároveň člověka, k jehož fotbalu vzhlížím, brazilského hráče Neymara da Silvu Junióra a argentinského útočníka Lionela Messiho. Oba jsou špičkoví a hraji tak, jak bych si přál hrát i já.

Kdy jste naposledy vyhráli?

Je to k nevíře, ale vyhráváme pořád. Poslední turnaj byl v Humpolci, kde jsme zvítězili nad šesti týmy. Náš tým je něco jako rodina, držíme při sobě a díky tomu jsme opravdu sehraní. Každá výhra je pro nás jako rodinný svátek, který společně prožíváme se vším všudy. Nevím, kam nás život zanes, ale momentálně si užíváme naprosté souznění. Nikdo v týmu nehraje sólo, naše osobnosti tvoří jeden skvělý celek.

Teď jsi ještě mladý, ale čím by ses chtěl v budoucnosti živit?

Tak na tuhle otázku opravdu není těžké odpovědět. Mým snem a zároveň prozaickým cílem je žít se profesionálním fotbalem. Chci se stát známým fotbalistou. Víím, že se mi to v ČR nejspíš nepodaří, protože tady okolí udělá maximum pro to, abych se neprosadil. Ale odjezd do zahraničí je podle mě řešení, kterého s největší pravděpodobností brzy využiji.

Jaroslav, mohl bys sám sebe charakterizovat dvěma kladnými a dvěma zápornými vlastnostmi?

To je těžký, paní redaktorko. Člověk má tolik různých vlastností. Důležité je, kam člověk směřuje svoje síly a schopnosti. Já jsem velmi upřímný a hodný člověk. Věřím, že to je proto, že hraji fotbal. Moje mysl je neustále zaneprázdněná a já nemám čas přemýšlet negativně. Nevím, jestli je to pozitivní nebo negativní vlastnost. Někdy se stává, že nedokážu na něco dlouho čekat a také se nerad něčeho vzdávám.

ptala se: Veronika Kačová
foto: Veronika Kačová

Biggy hájí svou pravdu!

obal nového alba „Hájím svou pravdu“

foto: archiv Biggyho

Máme pro vás skvělou zprávu! Karvinská vycházející rapová hvězda Biggy vydal své první sólo album s názvem „Hájím svou pravdu“. Již měsíc je jeho nové CD v prodeji. Zároveň s albem Biggy načasoval i vypuštění startovního tracku z alba s názvem „Pusť si to!“. Tento skvělý track je složen z mocných beatů, Biggyho beatboxu a dechberoucích scratchů, o které se postaral vynikající turntablista DJ Gazz.

Text startovního tracku je přirozené o tom, že si máš poslechnout celé album, které je naplněné chytrými texty v mocném flow. Na tiskové konferenci se Biggy přiznal, že má v plánu vypustit do světa i další track ze svého nového alba. Jeden z nejlepších českých rapperů Lukrecius Chang doporučuje Biggyho nové album: „Nemá smysl si tohle album nekoupit. Na světě je spousta věcí, které nedávají smysl. Biggyho album má hlavu a patu, je hudebně a textově skvěle propracované. Stovka za takové cédéčko je podle mě opravdu skvělá investice do vlastního vývoje,“ dodal Chang.

Biggy, kterým je členem crew Domáci Inkognito, vydal své úplně první debutové album, které zprodukoval, zmixoval a zmasteroval pan producent DiGaz. Vše se nahrávalo v Inkognito Studiu, které se předtím jmenovalo DiGaz studio. Obal alba si vytvořil Biggy sám, proto můžete vidět na coveru logo BIGGY DESIGN. Posluchači, kteří si album zakoupí, tedy mohou sami posoudit, zda se celé album Biggyho povedlo či ne. Kromě současného nového alba Biggy plánuje i další tvorbu se svojí crew Domáci Inkognito.

Kromě vlastní Biggyho tvorby, je na albu možné uslyšet i perfektní spolupráci Biggyho s Mikecem, Pavlem Baarem, Dannym, Otopem, Rumanem, Pikejem a v neposlední řadě s Mc Eisim. S Mc Eisim můžete slyšet i track, který sám Biggy považuje za „srdcový“. Celé Biggyho okolí Biggyho album doporučuje a v Karvině lze dnes v hiphopových barech slyšet mnoho pochvaly Biggyho ze strany těch, kdo mají

rádi pořádně nascratchované album s chytrými texty o životě a o Biggyho prožitcích a se skvělým beatboxem. Název „Hájím svoji pravdu“ je zcela výstižný. Biggy v něm totiž ani sekundu nelže.

S Biggyem exkluzivně pro Romano hangos udělal rozhovor jeho kolega rapper, odborník na bojové umění a sporty, asistent prevence kriminality a novinář Lukrecius Chang.

Karvinský rapper Michal aka Biggy vydal své album, na kterém hájí pravdu. Rozhovor.

Zdravím Tě, v první řadě se nám představ, jak se jmenuješ a kolik Ti je let?

Taky Tě zdravím, moje jméno je Michal, říkají mi Biggy. Pocházím z Karviné a je mi 22 let.

Kdy jsi začal s CZ rapem? Jaké máš za sebou úspěchy?

Začal jsem s rapem přibližně od roku 2004 s partou přátel na základní škole. Mezi mé úspěchy patří vystupování na koncertech se známými osobnostmi české a slovenské scény, mé debutové album, vlastní studio, které se nazývá INKOGNITO, rozhovor pro televizi Polar a kontakty z různých měst...

Jsi členem Skyscraper label, takže jakou tam máš funkci a co pro tebe znamená SL?

Jsem členem labelu Skyscraper a také jsem členem mé crew známé pod názvem Domáci Inkognito. Ve SL mám funkci administrátora webových stránek, grafika a hlavně jsem rapper. Skyscraper je pro

mne další krok k mému cíli, který je ještě přede mnou. Věřím v to, že SL už něco dokázal a dokáže ještě víc.

Vydal jsi své debutové album „Hájím svou pravdu“, jaké hosty, producenty jsi na album pozval? Co touhle deskou chceš vyjádřit?

Album jsem vydal tímto rokem v květnu. Hosty jsou RUMAN, P.K., Pavel Baar, Mikec, Danny, Otopo a můj brácha, který je zároveň členem jak SL tak i Domáciho Inkognita, Mc Eisí. Album mi vyprodukoval, zmasteroval a o vše kromě coveru se postaral producent DiGaz. Cover jsem si celý vytvořil já sám. Chtěl jsem tímto albem říct, že svou pravdu si hájí každý. Toto album vystihuje přesně mé Já a názory na okolní svět.

Jsi Rom, jaký máš názor na diskriminaci? Zažil jsi to už někdy?

Tak určitě se mi diskriminace nezamlouvá ani trochu. Bohužel mám zkušenost z útoku na mou osobu, kvůli tomu jaký jsem, jak vypadám a čím jsem.

Kde si můžeme tvou desku zakoupit? Koho bys tímto chtěl pozdravit?

Mou desku si můžete zakoupit buď prostřednictvím stránek Skyscraper labelu, na mých koncertech, anebo mi můžete osobně napsat na můj facebook. Chtěl bych pozdravit všechny čtenáře, mé fanoušky, ale především mou rodinu, která při mně vždy stála.

Rozhovor vedl Lukrecius Chang

Biggy také vyhlásil soutěž pro ty, kteří se nemohli dočkat jeho sólového alba. Vítězové, kterých bude pět, získají nové CD zcela zdarma. Takže teď nezbývá nic jiného, než si CD zakoupit za pouhých 100 Kč, či zodpovědět dobře otázku položenou Biggyem „Od kterého roku se přibližně věnuji rapu?“ (více informací na FanPage <https://www.facebook.com/BiggySkyscraper>), kde si můžete také poslechnout Biggyho pravdu!

Vděčnost mrtvého muže

Romský král měl tři syny. Nejmladšímu otec daroval stovky tisíc piastů. To stejné dal i těm ostatním. Nejmladší vyrostl, vydal se na cestu a kdekoli potkal někoho chudého, ihned se s ním podělil o svoje peníze. Rozdával svoje peníze sem a tam, až sám zůstal na holičkách. Zatímco nejstarší syn stavěl za svoje peníze loď, aby mohl vydělat ještě víc, prostřední syn svoje peníze investoval do obchodů. Jednoho dne se všichni tři sešli u svého otce.

– „Co jsi udělal, synu?“

– „Stavěl jsem loď.“

– „A co jsi udělal ty, můj nejmladší?“

– „Já? Pokaždé, když jsem potkal chudého muže, dal jsem mu nějaké peníze, a za chudé dívky jsem platil svatební výkup.“

– Král na to řekl: „Můj nejmladší synu, dobře ses staral o chudé. Vezmi si ještě sto tisíc piastů.“

Mladý princ se vypravil opět na cestu. Sem a tam, utratil opět všechny svoje peníze. Zůstalo mu jenom dvanáct piastů v kapse. Když šel po ulici, uviděl skupinu mladých mužů, kteří vykopali mrtvolu a kopali do ní ze všech sil.

– „Co po něm chcete, proč jej mlátíte?“

– „Chceme od něj svých dvanáct piastů, které nám dlužil, ten darebák.“

– „Já vám je dám, jen nechte nebožtíka už být.“

Mladík dal Židům dvanáct piastů a oni dodrželi dohodu, nechali mrtvolu na pokoji. Když odešli, mrtvý muž vstal a oprášil si šaty. Kamkoli šel mladík, mrtvý muž jej následoval.

– „Kam jdeš?“ zeptal se mrtvý.

– „Jen se procházím, ty blázne,“ odvětil mladík.

– „Já půjdu taky, půjdeme spolu, budeme partneri.“

– „Budiž. . .“ řekl mladík.

– „Pojď, odvedu tě na jedno místo,“ pravil nebožtík.

Mrtvý muž odvedl svého nového přítele do nedaleké vesnice. Žila tam dívka, která pokaždé, když se vdala, spala se svým novým mužem celou noc a ráno byl novomanžel pokaždé mrtvý. Umřelo jich takhle už šest.

– „Schovám tě. Přivedu ti dívku. Ale my dva vždy zůstaneme partneri, rozumíš,“ pravil umrlec.

Mrtvý muž šel za dívkou a přivedl ji na místo, kde spal romský princ.

– „V noci, až budeš s ní, já budu ležet vedle,“ pravil mladému princovi nebožtík.

Princ vzal svůj meč, přistoupil k muži s dívkou a pravil:

– „Nikdy to udělám. Jestli chceš, sám se jí zmocni.“

– „Nejsme partneri, nebo co? Ty s ní budeš spát, a já taky, já budu spát tady, vedle. . .“

O půlnoci princ uviděl, jak se dívka otevřela ústa a vyšel z ní drak. Princ vytasil meč a jedním silným úderem usekl drakovi všechny tři hlavy zároveň, zamotal hlavy do své košile a usnul. Ráno se dívka probudila a uviděla, že její nový manžel je vedle ní. A je živý! Přišli za otcem dívky a ona pravila:

– „Otče, dnes tvoje dcera viděla rozběsk se tímto mužem.“

– „Tak to bude můj zeť,“ řekl otec.

Mladík vzal svoji novou ženu a vypravili se spolu ke králi. Ten, z radosti, že syn má tak krásnou ženu, mu dal dalších sto tisíc. V noci princův mrtvý přítel začal rozhovor.

– „Pojď, podělíme se o peníze a o ženu.“

Peníze podělili napůl.

– „Podělili jsme se o peníze, teď se musíme podělit o ženu,“ pokračoval umrlec.

– „Ale jak se o ni chceš dělit, pří-

teli, vezmi si ji celou, jestli jí tak chceš,“ odpověděl princ.

– „Já si ji nebudu brát celou, já se o ni chci podělit,“ objasnil muž.

– „Ale jak se chceš podělit?“

– „Já ji podělím, neboj se.“

Nebožtík změřil dívku pohledem, svázal jí nohy a řekl:

– „Ty budeš mít jednu nohu a já druhou.“

Rozmáchl se mečem, když najednou dívka otevřela strachem ústa a z nich vyletěl tříhlavý drak a odletěl pryč. Mrtvý muž řekl svému příteli:

– „Nechci tu dívku. Nechci peníze.

Tyto dračí hlavy požíraly všechny její muže. Ty jsi hlavy usekl, ale to nestačilo, dorostly znovu. Teď je drak pryč. Dívka je tvoje a peníze jsou také všechny tvoje. Já nic nepotřebuji. Ty jsi udělal laskavost mně, já jsem ti ji teď oplatil, rozumíš,“ pravil přítel příteli.

– „Nejsem si vědom žádné laskavosti, kterou jsem ti udělal,“ odpověděl princ.

– „Vytrhl jsi mě z rukou věřitelů, kamaráde.“

Mrtvý muž odešel a mladý princ si vzal svoji ženu a šel za otcem. . .

*Francis Hinds Groome.
Cikánské pohádky. 1899.*

*Z ruštiny přeložil
Sabir Agalarov*

Karvinate pes khelelas the gi'avelas

But šela manuša avile pro romano festivalis Karvinate, kaj peskerobašaviben sikhavelas e Monika Rigo pal o Serviko, gi'avelas un-

grike gi'fa. Avifas tiž o Kamil Polakovič. O romane lavutara Cindži renta pal o Český Krumlov chudete bašavel phurikane romane čarda-

15. romský festival v Karvině

Jubilejní romský festival proběhl v Karvině za účasti stovek diváků.

Vystoupila na něm řada romských zpěváků a skupin, jako například Věra Bílá se svou kapelou Kale, ze Slovenska přijeli Monika Rigo a Kamil Polakovič s kapelou

City Boys. Veliký úspěch sklidila cimbálová muzika Cindži renta z Českého Krumlova. Nechyběli ani účastníci soutěže Hlas Česko – Slovenska Blanka Janečková a Martin Svátek. Přijela také známá zpěvačka Monika Bagárová z Brna.

ša. O Roma khelelas the lošanenas pre kala gi'fa. Manušenge aviľas te gi'avel tiž amari Kaľi – e Věra Bílá. Bernatar aviľas e Monika Bagárová.

O kham tařarelas, chudľas čino te brišind del, aľe oda nič. O Roma pes bavinenas, pijenas the khelelas. Karvinatar gi'avelas e terňori Aděľka Ferencovo. Avile pes te sikhavel tiž e Blanka Janečkovovo the o Martin Svátek, so gi'avenas andre televizija andro Hlas Česko – Slovenska.

Čalo festivalis vakereñas e Iveta Demeterovovo the o Laďuš Goral Prahaťar. **text a foto: Jan Horváth**

Diváci velkým aplausem odměnili také domácí zpěvačku Aděľku Ferencovou. Celý pořad moderovala známá dvojice – Iveta Demeterová a Ladislav Goral. Festival pořádal o Sdružení Romů severní Moravy. **Jan Horváth**

Recenze: Gadžo

Dokumentární film Gadžo mladého režiséra Tomáše Kratochvíla je jedním z letošního cyklu autorských dokumentů Český žurnál vznikajících pod hlavičkou společnosti Hypermarket film.

Už úvodní titulky nás seznamují s jeho formou – jde o film natáčený samotným režisérem na malou kameru, bez štábu, „home-video“ způsobem. Gadžo je v podstatě „video-deníkem“ mapujícím půl roku v životě autora. Toto zpracování podporuje Tomášův přidáný hlas komentující v některých momentech děj a sdělující podstatné informace, které diegetický (tj. vycházející ze světa příběhu a postav) obraz a zvuk neobsáhly.

Individuální přijetí filmu divákem pak podstatně stojí na tom, jak velké sympatie v něm osoba režiséra/vypravěče/hlavního hrdiny vzbudí. Kratochvílovi se to daří překvapivě dobře. Není žádným drsným investigativním dokumentaristou (jak mohou někdy působit například jeho kolegové z HF Vít Klusák a Filip Remunda), nýbrž hodným klukem, s kterým by si každý rád zašel na kafe. Až nás možná napadne, jestli nejsou jeho bezkonfliktnost a plachost do určité míry stylizované. Zda na tom záleží, je věci názoru, svůj účel však tento autorský postoj každopádně plní výborně.

Film nás od počátku nenechává na pochybách, že hlavním hrdinou je Tomáš sám. Začíná ve chvíli, kdy se s ním rozešla manželka. Autor dostane nápad „porozchodové prázdno“ a „životní restart“ řešit tím, že bude na čas žít s Romy v sociálně vyloučené oblasti. Samozřejmě je to také cesta k nové tvůrčí energii a filmu. Dostane se tak z Prahy do romského „ghetta“ v Předlicích u Ústí nad Labem, kde se odehraje většina snímku.

Příliš dramatu v něm nezažijeme, což naznačuje již úvodní scéna rozchodu odehrávající se bez jediného prudšího slova. Gadžo naopak stojí na autentické všednodenních, mohlo by se zdát banálních situací, v jejichž zachycení spočívají nejsilnější kvality filmu. Tomáš po krátkém hledání končí v podnájmu u romského páru Jardy a Margity, kteří v Předlicích provozují nájemní dům a vychovávají synovce Viktora, protože sami nemohou mít děti. Sledujeme hrdinovo seznamování s prostředím, propojování a sblížování, do něhož postupně integruje i vlastní rodinu. Daří se mu překonávat bariéry a předsudečné obavy. Během sledování filmu nám dochází, jak zásadním způsobem, možná až nepochopitelným, tato snaha o vzájemné poznání se a dialog mezi bílými a Romy jak v reálném životě, tak v mediálním prostoru chybí.

Tomáš možná lehce nadneseně, ale v podstatě zcela přesně poznamenává, jak je neuvěřitelné, že romská minorita v Čechách existuje po mnoho staletí, a on je první, koho napadlo zkoušet s nimi žít (s kamerou v ruce). Autor zásadním způsobem překračuje množství dokumentárních filmů zachycujících život v sociálně vyloučených oblastech, které jsou vždy charakterizovány „pohledem zvenku“, nutně dělícím na „my“ (bílí filmaři, kteří přijeli do ghetta, slovenské osady, . . .) a „oni“ (natáčení Romové).

Naopak úspěšně usiluje o to, aby byl jeho pohled zaměřen zevnitř a zůstalo jenom „my“. Dociluje toho především tím, že proces natáčení zcela prostupuje jeho osobním životem a obráceně. Na celé čáře tím argumentačně poráží předsedu Dělnické strany Tomáše Vandase, část jehož proslova složeného z omlětých, nenávistných hesel film zachycuje. Vandas označuje sociální politiku bruselských úředníků za pokryteckou proto, že nikdo z nich nezkusil vedle romských spoluobčanů žít. Tomáš zkusil žít přímo s nimi, v podmínkách, kde jediný „odlišný“ byl on.

Jeho dobré zkušenosti s Romy, které potkal, nikdo nemůže označit za selektivní právě z důvodu, že točil svůj vlastní životní příběh, který se jinak stát nemohl. Přestože se autor neobával podstoupit konfrontační situace (protiromskou demonstraci, rozhovory s bílými obyvateli Varnsdorfu žijícími v sousedství ghetta), jsou použity pouze k dokreslení jeho osobního příběhu a na jejich dramatičnost není kladen důraz.

Když se Tomáš ptá jednoho z bílých obyvatel Varnsdorfu na romskou kriminální činnost, ten okamžitě odvěti: „Copak vy nesledujete sdělovací prostředky?“ Režisér poznamenává, že on je také sdělovací prostředek. Má pravdu. A jeho sdělení je v džungli mediálního prostoru plného vyhroceného, bulvárního zpravodajství, nadměrné potřeba. Tomáš Kratochvíl v současnosti pracuje na delší, celovečerní verzi filmu Gadžo, na niž se můžeme těšit. **Martin Chlup, foto: archiv Tomáše Kratochvíla**

Muzeum romské kultury

Bratislavská 67, 602 00 Brno, tel.: 545 571 798

e-mail: media@rommuz.cz, www.rommuz.cz

MHD: tram. 2, 4, 11, zast. Tkalcovská, tram. 3, 5, 9, zast. Dětská nemocnice

Program na ČERVENEC 2014

OTEVÍRACÍ DOBA V NEDĚLI PRODLOUŽENA DO 18⁰⁰ (poslední vstup v 17¹⁵)

VÝSTAVY

Svět bez hranic. Romové a sport

Výjimečné osobnosti. Silné příběhy. Sportovní úspěchy, překonané překážky i bolesti. To jsou Romové a sport v Muzeu romské kultury. Interaktivní výstava představuje dosud nemedializované téma romských sportovců, kteří úspěšně reprezentovali a reprezentují naši zemi. 20. 3.–21. 9.

Cikánský mýtus

Výstava pohlednic a dobových fotografií odhaluje protiklad mezi autentickými zobrazeními života Romů a romantizujícími stereotypy, které si o nich vytvářela majorita. 8. 4.–21. 9.

STÁLÁ EXPOZICE

Příběh Romů Přijďte odhalit příběh Romů a jejich kultury na pozadí světových dějin od počátků po současnost.

AKCE

NANE ODA LAVUTARIS

Vzpomínkový večer s hudebními filmy pro pamětníky z archivu České televize Brno. Večer vzdává hold brněnské romské hudební scéně. Na promítání krátkých hudebních filmů a besedu naváže od 20. hodin koncert v kavárně Muzea romské kultury.

Bližší info od 10. 7. na webu MRK www.rommuz.cz.

Muzeum romské kultury, přednáškový sál, kavárna Beng!

Bratislavská 67, Brno. 30. 7. od 18 hod.

Otevírací doba • po a so zavřeno • út–pá 10–18, poslední vstup 17¹⁵ • ne 10–18, poslední vstup 17¹⁵

Bud'te i vy součástí Roma Pride

1. Tvůrčí tým

Jste Rom/ka a chcete být součástí tvůrčího týmu, který bude vymýšlet, jak Roma Pride bude letos vypadat?

Pište do 30. července koordinátorce Roma Pride 2014 na email ivanka.conkova@gmail.com

2. Aktivní účastník

Uvítáme jakékoli taneční, hudební, divadelní formace, které prezentují romství v jakékoli podobě. Ještě lépe, když se jedná o útvar, který nějakým způsobem kritizuje dění ve společnosti, protestuje proti diskriminaci a bojuje za práva Romů, jakožto práva rovnocenných občanů společnosti. Výstavy a osvětová činnost velice vítány.

3. Podporovatel

– mediální

Uvítáme dobrovolníky na pozice: grafik, fotograf, kameraman, novinář.

– sponzorství pro Roma Pride

Uvítáme finanční dary, nebo pomoc při nákupu občerstvení, papírenských potřeb, tisk plakátů, vylepování plakátů, propagace v rádiích, autobusová doprava pro mimopražské návštěvníky.

Ivanka a Mari Čonková

e-mail: ivanka.conkova@gmail.com

Do předmětu emailu uveďte Roma Pride!

Roma Spirit – zapojte se!

Víte o lidech, kteří svým přístupem, prací či zcela nenápadně proměňují životní podmínky Romů a zaslouží si, aby se o nich vědělo? Napište nám o nich víc! Nominaci pošlete prostřednictvím vyplněného formuláře zde. Nominovat může jednotlivec i organizace za rok 2013 a 2014, a to do 30. září. 2014. On-line nominační formulář naleznete na webových stránkách Otevřené společnosti, o. p. s.

Projekt se koná za finanční podpory Nadace ČEZ, Nadace Michaela Kocába, US Embassy a Open Society Foundations.

Multikulti jarmark

V brněnských Černovicích se konal letos v červnu Multikulturní jarmark. Kulinární rozmanitost ocenily desítky návštěvníků. Pořadatelem multikulturního kulinárního svátku je Daniel Smrček a jeho tým z politické strany TOP 09. Z tradiční romské kuchyně nejvíc návštěvníci ocenili výtečnou gója a holubky, o které byl opravdu nevidaný zájem. Autory romských pochoutek byli Marek Říčka, Nikola Peštová a jejich maminka Darina Říčková. Mezi dalšími cikánskými jídly, které mohli ostatní ochutnat, byly buchty a tzv. pišoty, halušky se zelím a tvarohem a také pravý ukrajinský boršč. Češi vařili tradiční jídla, mezi nimiž opravdu vynikla dršťková polévka z černovické Slunečnice. Vietnamský kuchař předvedl kouzlo jarních závitků s rýží a houbami, kterým se říká Nem.

Kromě hotových jídel mohli návštěvníci jarmarku nakoupit skvělé čerstvé produkty. Prodávala se zelenina i ovoce, řezníci přivezli svoje nejlepší kusky a také se skvělými výrobky předvedli pekaři a cukráři. Nechybělo ani výtečné moravské víno.

Kromě jídla se na Multikulturním jarmarku prezentoval ART Martiny Kroulíkové. O kousek vedle se hrálo divadlo pro děti a pro dětské radovánky byl vztyčen velký skákací hrad. Pro dětský doprovod zde byly i bleší trhy s rozmanitou nabídkou.

Po celou dobu konání byl Multikulturní jarmark doprovázen živou hudbou. Štědří lidé věnovali jízdní kola do projektu Kolo pro Afriku a ke konci akce se nashromáždilo opravdu velké množství krásných kol. Těšíme se na další ročníky a doufáme, že tradice multikulturních festivalů se stane součástí brněnské kultury. **text a foto: Dana Teinitzer-Šarkóziová**

Nabídka inzerce

Ceník:

celá strana 5 000 Kč
(rozměr 26×40)

1/2 strany 3 500 Kč
(rozměr 26×20 nebo 40×13)

1/4 strany 1 500 Kč
(rozměr 13×20)

menší formát – 7 Kč/cm²

Sleva při opakované inzerci na druhé a další vydání 25%
žádosti o inzerci na mail: holomkova@srm.cz

Vydávání Romano hangos podporuje
Ministerstvo kultury
České republiky

Adresa redakce
Romano hangos
a Společenství Romů
na Moravě

Bratislavská 65a,
Brno 602 00
tel.: 545 246 673
www.srm.cz

číslo účtu:
27-488570217/0100

Předplatné Romano hangos

příjmení, jméno:
název organizace:
adresa, PSČ:
e-mail: telefon:
počet objednaných výtisků:
způsob platby: hotově složenkou
 bankovním převodem bez faktury; variabilní symbol:
 bankovním převodem na fakturu

vyplněný formulář zašlete na adresu:

Romano hangos, Bratislavská 65a, Brno 602 00.

Komerční banka Brno-město; číslo účtu: 27-488570217/0100

cena předplatného pro rok 2014 je 280 Kč